

ואיגלי מילתא [והוברר הדבר] למפרע, יג-ב
דגיטא דהא שניה, לאו גיטא הוא.

ונמצא, שעד שמתה הראשונה, עביד ליה
הכהן הגדול עבודה בהיות לו שני בתים.

ה. אלא, יש לומר: שהוסיף על תנאו הקודם
[על פי התוס'].

דאמר לה נמי: והרי זה גיטיך, על מנת [באם]
שתמות חברתיך באמצע העבודה.

ושוב אין לחשוש שמא יתברר למפרע
שבזמן העבודה היה לו שני בתים.

ויש לדחות גם תירוצ זה: כי,

ודילמא אמנם מייטא חברתה, והוה ליה
גיטא דהא - השניה, גיטא. שהרי נתקיים
התנאי. ונמצא, כי קם ליה הכהן הגדול בלא
בית כלל.

ו. אלא יש לומר:

באמת אין אפשרות על ידי גט אחד לאחת
מהן, להוציאו מכל הספיקות, ואפילו על ידי
תנאי. אבל יש עצה אחרת להוציאו מידי
ספק, והיא:

דמגרש להו לתרווייהו, ולכל אחת מהן
יעשה תנאי אחר.

לחדא מהן אמר לה: הרי זה גיטיך על מנת
שלא תמות חברתיך, ועל ידי תנאי זה הועיל
שאם תמות חברתה יתבטל הגט, ותהיה היא
אשתו האחת בלבד. וכמו כן, אם לא תמות
חברתה, יחול הגט שהרי נתקיים התנאי,

זה "בריתות", לפי שעדיין היא קשורה אליו
כל ימי חייה, ואין מפריד ביניהם אלא המות,
כיון שעליה לקיים את התנאי כדי שיחול
הגט, ואין קיום התנאי אלא כשעברו כל ימי
חיו, או כל ימי חייה, בלא שתיית יין.

אבל, אם אמר לה: הרי זה גיטך על מנת
שלא תשתי יין כל ימי חיי פלוני - הרי זה
"בריתות". כי יתכן שימות אותו פלוני עוד
בחייה, ולא תשתי יין כל ימי חיו, ויתקיים
התנאי בחייה, ולא יהיה דבר המאגדה עוד
לבעלה. ולכן חל הגט מיד.

ומעתה, המגרש על מנת שתמותי, כיון
שתלה הגירושין במיתתה, הרי היא קשורה
בו כל ימי חייה, ואין זה כריתות, ואינה
מגורשת.

ד. אלא, יש לומר:

דאמר לה: הרי זה גיטיך על מנת [באם] שלא
תמות חברתיך [האשה הראשונה], שעל ידי
תנאי זה יצא מכל ספק.

שהרי אי לא מיתה חברתה - הראשונה,
מיגרשא זו השניה, ונשארה הראשונה להיות
ביתו.

ואילו אי מיתה הא - הראשונה, הא קיימא
הא - השניה, ואשתו היא, שהרי לא
נתקיים התנאי, וגיטה בטל הוא.

הלא גם באופן זה יש לחשוש: כי,

ודילמא מייטא חברתה - הראשונה, באמצע
יום הכפורים, כפלגא דעבודה, ומאחר
שמתה קודם סיום העבודה, נתבטל התנאי,

ואי מייתא הא [אותה שבמיתתה היה תלוי גיטה של הראשונה], ונמצא גט של הראשונה בטל, הרי קיימא הא [הראשונה].

ומאי איכא למימר לחשוש, דילמא מייתא חברתה [אותה השניה] באמצע יום הכפורים בפלגא דעבודה, ונמצא שעבד ליה הכהן הגדול עבודה למפרע עד שמתה, בשתי בתים, שהרי מעתה שמתה ובטל התנאי, נתבטל גיטה של הראשונה למפרע.

יש באפשרותו של הכהן הגדול לתקן חשש זה:

אי חזי אם רואה לה הכהן את אשתו השניה, דקא בעיא למימת [שנוטה היא למות] — קדים איהו, ועייל לבית הכנסת [ימהר להכנס לבית הכנסת], ועל ידי זה יתקיים התנאי שעשה בגיטה של השניה, הנוטה עתה למות, ומשווי לגיטא דהא — גיטא למפרע, שבקיום התנאי עכשיו, חלים הגירושין למפרע, ויתברר שגם עד שמתה היא לא היתה אשתו, ונמצא שעבד עבודה בבית אחד בלבד.

מתקיף לה רב אסי ואיתימא רב עירא: אלא מעתה, שמיטנו מהפסוק שאין הכהן הגדול עובד בשתי נשים, משום שנאמר "בעד ביתו", ודייקינן: ולא בעד שני בתים.

אם כן, שתי יבמות הבאות מבית אחד, שמת הבעל והשאיר שתי נשים — לא יתייבמו כלל, ואפילו לא אחת מהן. לפי שגם בפרשת יבום נאמר "אשר לא יבנה את בית אחיו", ונדייק אותו צורת דיוק, ונאמר: רק כשיש "בית" אחד נאמרה פרשת יבום, ולא כשיש שני "בתים"?!?

ותהיה חברתה אשתו האחת בלבד.

ולחדא [לשניה], בכדי להוציא מן החשש שהזכרנו לעיל שמה תמות באמצע העבודה, ויתבטל הגט למפרע ונמצא שעבד עד עכשיו עבודה בשני בתים:

אמר לה: הרי זה גיטיך על מנת שלא תכנסו לבית הכנסת. ומעתה יש באפשרות השניה לקיים גיטה, על ידי שתקיים התנאי — שלא תכנס לבית הכנסת, ואין כאן שני בתים.

ודחינן: והלא גם עצה זו אינה מספקת. כי

דילמא לא מייתא חברתה [כלומר, אותה השניה שתלה בה את הגט שנתן לראשונה, בכך שהיא לא תמות], ונמצאת הראשונה מגורשת, שהרי נתקיים התנאי. וגם לא עיילא היא [אותה שניה, שנתגרשה על מנת שלא תכנס לבית הכנסת], ונמצאת אף היא מגורשת, שהרי גם התנאי שלה נתקיים.

ושוב קם ליה הכהן הגדול בלא שום בית.

ז. אלא יש לומר:

אכן מגרש את שתיהן בצורה כזאת:

לחדא מהן אמר לה: הרי זה גיטיך על מנת שלא תמות חברתיך.

ולחדא [לשניה] אמר לה: הרי זה גיטיך על מנת שאכנס אני לבית הכנסת.

ושני תנאים אלו יועילו בכל האופנים:

דאי מייתא הא [אותה שקבלה הגט על מנת שלא תמות חברתה] — קיימא הא [חברתה].

ומשנינן: נאמר שם "ואם לא יחפוץ האיש לקחת את יבמתו, ועלתה יבמתו השערה אל הזקנים". והרי "יבמתו" אחד מיותר. אלא, ריבה הכתוב שאפילו יש שם עוד יבמה, מכל מקום, מתייבמת אחת משתיהן.

ותו מתקיף לה רבינא, ואיתימא רב שרביה: אלא מעתה שמיעטנו בפרשת כהן גדול מתיבת "ביתו" את הארוסה, שאינה נקראת בית אלא נשואה. אם כן, נאמר גם לגבי מצות יבום, שאם מת בעלה בעודה ארוסה לא תתייבם, שאף שם נאמר "בית אחיו".

ומשנינן: ביבום נאמר "לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר". ודרשנין: "החוצה" — לרבות את הארוסה! שגם אם עדיין לא כנסה בעלה המת לנשואין, אלא "חיצונה" היתה לו, מכל מקום, חייבת היא בייבום.

נאמר בפרשת אמור "והכהן הגדול מאחיו — לאביו ולאמו לא יטמא. ומן המקדש לא יצא, ולא יחלל את מקדש אלהיו".

ופירושו של הפסוק הוא, שהכהן הגדול, אם מתו עליו אביו או אמו או שאר קרובים, אסור לו להטמא להם, ואינו כשאר כהנים, שמצוה עליהם להטמא לקרוביהם.

ועוד הבדל יש בין כהן הדיוט לכהן גדול:

כהן הדיוט אינו עובד במקדש כשהוא אונן, ואם עבד עבודתו פסולה. ואילו כהן גדול אונן ממשיך בעבודתו

תנו רבנן: כהן גדול מקריב גם כשהוא אונן.

ואף על פי שהוא עובד את עבודת הקרבנות גם באנינותו, מכל מקום, לענין איסור אכילת קדשים באנינות — הנלמד ממה שנאמר

במעשר שני "לא אכלתי באוני ממנו" דינו שוה לכהן הדיוט, והוא אינו אוכל מהקדשים כשהוא אונן.

רבי יהודה אומר: כל היום.

והוינן בה: מאי, מהי המשמעות של "כל היום", שאמר רבי יהודה?

אמר רבא: לא נצרכה, אלא להשמיענו, שמצוה להביאו למקדש לעבודה כשהוא אונן — מתוך ביתו. כדי שיהיה עסוק בעבודת הקרבנות "כל היום", כדי להפיג צערו.

אמר ליה אביי לרבא: השתא, הרי מצינו לרבי יהודה שמחמיר בדיני אנינות, שאפילו באמצע העבודה אם נודע לכהן הדיוט שמת לו מת, אפוקי מפקינן ליה, מוציאים אותו מהעבודה, ואין מניחים לו לסיים את העבודה שהתחיל בה.

דתניא: כהן הדיוט שהיה עומד ומקריב על גבי המזבה, ושמוע שמת לו מת — מניח עבודתו, לפי שחלה עליו אנינות, ויוצא מן המקדש, דברי רבי יהודה.

רבי יוסי אומר: יגמור עבודתו שהתחיל בה, ואחר כך יצא מן המקדש.

ואילו את, רבא, אמרת שהקל רבי יהודה כל כך בדין אנינות עד שמייתנין ליה לכהן גדול כשהוא אונן, אפילו מתוך ביתו.

אלא, אמר רבא: מאי "כל היום" שאמר רבי יהודה —

לומר דבר הפוך: